פרש"י בילה כט.ז. ד) בב"מ

סא: הגי׳ רב חנינא, ה) [ד״ה דלוסקמא

תנחומי], ו) [לעיל יע.], 1) משמע שרש"י היה מחיר

בגדים שכבסו קודם האבל ובתום' פי' כל"ל, **ח**) דאביי

כרבי ורבא כראב"ש עי׳

רש"ש, ט) פ"ג גרסי בן ג'

שנים יולא במטה ר' עהיבא

כו׳ פי׳ דלא בעי ג׳ כו׳ כל״ל,

י) [עיין תוס' ברכות מז:

ד"ה מלוה דרבים שאנין.

תורה אור השלם

1. שַׁלוֹשׁ פָּעָמִים בַּשָּׁנָה

יראָה כָל זְכוּרְךְּ אֶת פְּנֵי מִרְאָה כָל זְכוּרְךְּ אֶת פְּנֵי מי אלייי

ַּיָּיֶ אֱלֹהֶיף בַּּמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְּחָר בְּחַג הַמַּצוֹת וּבְחַג

השבעות ובחג הסכות

ַּוְשָּׁבְּעוּוֹנְ וּבְּוַוֹגְ וּ וְלֹא יַרְאֶה אֶת רֵיקָם: דברים

והלי יא טוש"ע יו"ד סיי

סמג עשיו מד"ם ב י. קסו ו מיי פ"י שם הלי

ג סמג שם טוש"ע י"ד סיי שלט סעיי ח: קסח ז מייי פ"א מהלי אבל הלי ג סמג שם טוש"ע י"ד סי׳ שלט סעי׳ ט [וטוש"ע א"ח סי׳ תקמח ט [וטוש"ע א"ח סי׳ תקמח

סעיף ידן: קע ט מיי׳ שם הלי ד טוש"ע שם סעי ווטוש"ע א"ח שם סעיף

טון: קעא י מיי פ"ו מהל' י"ט הל' כג ופי"א מהל' אבל הלי [א] ב סמג שם ולאוין עה טוש"ע א"ח סיי מהמז סער׳ ו וטוש״ע י״ד

מי תא סעי ב: קעב כ מיי שם טוש״ע א"ח שם סעי' ז וי"ד

שם סעיי ד: קעג ל מ מיי הלי יט שם והלי אבל שם הלי ג טוש"ע א"ח שם סעי׳ ח

רבינו חננאל אבא שאול אומר אף באיש אחד ובשתי נשים. ואין עומדיז עליו בשורה. ואיז יום ותנחומי אבלים. בן ל' יום יוצא בדלוסקמא. ר' יהודה אומר לא דלוסקמא הניטלת על הכתף אלא הניטלת על אגפיים. ועומדין עליו בשורה, י ואומרין עליו ברכת אבלים ותנחומי [אבלים]. בן י״ב חודש יוצא במטה. ר׳ עקיבא אומר בן שנה ואבריו כבן שנתיים בן שנתיים ואבריו כבן שנה, יוצא במטה. רבי שמעון בן אלעזר אומר היוצא בן אלעוו אוטו וויוצא במטה רבין (מתייהבין) [מצהיבין] עליו. ר' אלעזר בז עזריה אומר ניכר לרבים ים מתעסקין בו, אין לרבים אין רבים מתעסקין בו. מה הן בהספד. ר' מאיר אומר משום ר' ישמעאל עניים בני שלש, עשירים בני חמש. ר' יהודה אומר משום ר' ישמעאל עניים בני חמש, עשירים בני שש, ובני זקנים כבני [עניים]. אמר גידול בר מנשה אמר שמואל הלכה בנשוז אבור שמואל וולכוז כר׳ יהודה שאמר משום ר׳ ישמעאל. ירושלמי תני אין מראין פנים לא בראש שנה סלקיז רבנז למחמי ליה אפון בצומא רבה,⁶) אמ׳ לון כלום אמרו אין מראין פנים לא בראש השנה ולא יום הכיפורים שחל להיות יום הכיפורים שחל להיות בשבת. 3) דריש ר' עינוני מי שקבר את מתו יום אחד . לפני עצרת. חשוב כשבעת ימי האבל ופסקו ז' ימי אבלו, ועצרת כשבעת ימי הרגל. דאמר

אבא שאול אומר אף באיש אחד ושתי נשים. מפורש במסכת 🦸 דנוסקמה. הרון: וחין עומדין עליו כשורה. חין לריך לעמוד עליו קדושין (דף פ: ושם) אע"ג דאין איש אחד מחייחד עם שתי נשים בשעת אבילות דטרידא שרי:

ואין אומרים עליו ברכת אבלים. פירש נקונטרס דמיירי בלא

כלו לו חדשיו ומיהו אפי׳ מיירי בכלו לו חדשיו נהי דמתאבלים עליו כדאיתא בפרק ר"א (שבת ד' קלו. ושם) ובפרק יש בכור לנחלה (בכורות דף מט.) מ"מ אין מחמירין עליו כל כך ללערו כדאשכחן בהני דסמוך דלפי מה שהוח גדול מחמירין לכבודו: ברבת אכלים ותנחומי אכלים. שמנחמים אותו בדברים: לעיל (ע"ח) פירש בקונטרס דחס בח

להחליף בגדים שכבסו קודם הרגל ללבוש בגדים שהן מכובסין כי חלוק הוא מלבוש ומכאן ⁱ⁾ משמע שר' שמעון היה מתיר בגדים שכבסו קודם הרגל ובתוס׳ פי׳ אם בא להחליף ללבוש בגדים שאינם מכובסים כי חלוק הוא מלבוש ורגילים ללובשו ולהחליף בלא כיבוס ור' יצחק זקיני סובר כך ועל פירש"י החשה לאי שרי בגדים שכבסו הודם אבלו ומסחמא הכי נמי שרי בגדים המגוהלים הודם אבילות וא"כ מנין לו למעלה דאביי כרבי ח) מנא ב"ר אלעזר בן שמעון שמא מקודם אבלו היו מגוהלין וי"ל דמדשרו הני דוקא ולא חדשים לבנים ש"מ דסבירא להו הכי ומיהו זהו המנהג עתה שמלבישין אותו לאדם אחר יום או חלי יום וחין זה קרוי בגד מכובם לדידיה: רבי עקיבא אומר בן שנה בו'. ולא סגי בי"ב חדשים ובמסכת שמחות ט נראה לי ר"ע כו' פירוש דלא בעי ג' שנים ואם מת ביום שלשים פוסק בפ' יש בכור (בכורות ד' מט.) שלשים יום באדם אינו נפל ויום שלשים לענין אבילות כיום שלפניו ואינו מתאבל וה"ה מסתמא לענין בכור:

בי אלעזר א"ר אושעיא היא. וכא דלא מיימי בריימא

אבא שאול אומר אף באיש אחד ושתי נשים ואין עומדין עליו בשורה ואין אומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים בן שלשים יוצא בדלוםקמא רבי יהודה אומר אלא דלוסקמא הניטלת בכתף אלא הניטלת באגפיים ועומדין עליו בשורה ואומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים 6 בן י"ב חדש יוצא במטה ר"ע אומר הוא בן שנה ואבריו כבן שתים הוא בן שתים ואבריו כבן שנה יוצא בממה ר' שמעון בן אַלעזר אומר ג' היוצא בממה רבים מצהיבין עליו אינו יוצא בממה אין רבים מצהיבין עליו ר"א בן עזריה אומר דניכר לרבים רבים מתעסקים עמו אינו ניכר לרבים אין רבים מתעסקים עמו ומה הן בהספד רבי מאיר בשם רבי ישמעאל אומר עניים בני שלש עשירים בני חמש רבי

הניטלת בכחף. באדם אחד: באגפיים. בשני בני אדם דרך כבוד: וחבריו כבן שתים. שחבריו גדולים: מלהיבין. מרגישין ומלערין: ניכר לרבים. שהיו מכירין כבר שהיה רגיל לנאת מן הבית: מה הן בהספד. כמה יהא גדול שמלוה להספידו: עניים בני שלש. לפי שהעני מלטער על בניו יותר מן העשיר לפי שחין לו שמחה חחרת: יום אחד לפני עלרת. היה אבל: הרי כאן ארבעה עשר. דעלרת חשוב כשבעה וזהו יום שלפני עלרת חשוב ז' דסבר כי האי תנא דלעיל (ד' כ.) דאמר אפילו יום אחד אפילו שעה אחת וכמאן דאמר עלרת כרגלים 0: בותבר' על מטה וקופה. יושבין : המנחמין

בשורה. כשחוזרין מבית הקברות עוברין לפני האבל בשורה וכל אחד

אומר לו תתנחם: ברכת אבלים. ברכה שאומר ברחבה כדאמר

בכתובות (ד' ח:): תנחומי אבלים. כל שבעה הולכין לנחמו בביתו:

כתפיהן:

חוללין.

הגהות הב"ח (מ) גמ' בחג המלות ובחג השכועות ובחג הסוכות מה חג המצות:

גליון הש"ם

תום' ד"ה אלא כו' כגון ברגל. עיין לעיל דף כ ע"ח

מוסף רש"י

מניז לעצרת שיש לה המצות נפקא לן (חגיגה ט.) שבעת ימים, יכול יהו חוגגין כל ז' מ"ל אומו. אומו אמה חוגג ואי אתה חוגג כל ז', אם כן למה נאמר ז' לחשלומים. שאם לא חג חגיגתו בראשון יקריבנה המצות יש לה תשלומין כל שבעה. כדרנינן קראי לחג הסוכות, והוא הדין לחג המצות, שהרי אף הוא לוג התכופת, שהור מן הות שבעת ימים (חגיגה יד.). אדבריה. הנהיגו ומטייל עמו במכוחות העיר (ביצה עמו במכוחות העיר (ביצה

אמר רב גידל בר מנשיא אמר רב הלכה כרבי יהודה שאמר משום רבי ישמעאל דרש ר' ענני בר ששון אפיתחא דבי נשיאה י יום אחד לפני עצרת ועצרת הרי כאן ארבעה עשר שמע רבי אמי ואיקפר אמר אמו דידיה היא דרבי אלעזר א"ר אושעיא היא דרש רבי יצחק נפחא אקילעא דריש גלותא יום אחד לפני עצרת ועצרת הרי כאן ארבעה עשר שמע רב ששת איקפד אמר אמו דידיה היא דר"א אמר ר' אושעיא היא דא"ר אלעזר א"ר אושעיא י מנין י לעצרת שיש לה תשלומין כל שבעה שנאמר י בחג המצות ובחג השבועות 🙃 מה חג המצות יש לה תשלומין כל שבעה אף חג השבועות יש לה תשלומין כל שבעה י אדבריה רב פפא לרב אויא סבא ודרש ייום אחד לפני ראש השנה וראש השנה הרי כאן ארבעה עשר אמר רבינא הלכך יום אחד לפני החג וחג ושמיני שלו הרי כאן עשרים ואחד יום רבינא איקלע לסורא דפרת א"ל י" רב חביבא מסורא דפרת לרבינא אמר מר יום אחד לפני ראש השנה וראש השנה הרי כאן ארבעה עשר אמר ליה אנא מסתברא כרבן גמליאל הוא דאמינא: **מתני'** אין קורעין - ולא חולצין ל ואין מברין אלא קרוביו של מת ^מ ואין מברין אלא על מטה זקופה:

יהודה אומר משמו העניים בני חמש עשירים בני שש ובני זקנים כבני עניים

דר״א בן יעקב דמפיק משלומין מוקראתם ובקלרכם איזהו חג שאתה קורא וקולר הוי אומר זה חג השבועות וריש לקיש אמר חג הקליר איזהו חג שאתה חוגג וקולר בו הוי אומר זה עלרת ויש לומר דלא ידעינן כמה ימים אי לאו מדרבי אושעיא כדאיתא פרק אין דורשין (סגיגה דף יו: ושם) אלא קשיא מנא ליה דעצרת כרגלים בזמן הזה הא ליכא משלומין ונהי דמתני׳ הכי משמע מדקאמרי עצרת כרגלים משמע לגמרי מיהו היא גופא מנא ליה י"ל כיון דעצרת חד יומא ונחשב כמו פסח וסוכות בזמן שבית המקדש היים לענין חשלומין חשיב נמי לדידן כרגל דפסח וסוכות מיהו בר"ה ויום הכפורים משמע דלא סבירא להו הכי דליהוו חשיבי כשבעה ימים מדלא נקט אלא עלרת ולית ליה דרבן גמליאל ורב פפא דבסמוך דאמרי אפילו ר״ה ויוה״כ ישנן כרגלים דלעולם הוא במקום פסח וסוכות הקשה בתוספות הרב מה אנו לריכים שיהא ראש השנה כשבעה ימים בלאו הכי נמי מותר לגלח ערב יום כפורים דהוי קובר את מתו שמונה ימים קודם יום כפורים דבעלה הימנו גזרת שלשים ותירך דנפקא מינה אם לא גילח ערב יום כפורים דאינו מגלח אחר יום כפורים אבל עתה דחשבינן ראש השנה כשבעה ויום הכפורים כשבעה וערב ראש השנה כשבעה ימים קודם ובין ראש השנה ליום כפורים שבעה ונקיט ליה בתר יום כפורים שני ימים ומגלח ואין נראה לי תירוץ זה דהא קיימא לן כאבא שאיל דאמר לעיל (ד' יט:) מגלח אחר הרגל אלא יש לפרש דנפקא לן מינה לענין שמועה רחוקה דחשבינן לה שמועה רחוקה בהני שני ימים אחר יום כפורים וזהו דוחק גדול כי זה אינו מפורש בשום מקום שתחשב שמועה רחוקה פחות משלשים יום ויותר היה יכול לומר לענין דחשבינן אחר ראש השנה שבת שלישית דאתר לעיל יושב במקומו מיהו אין זה נראה שום קושיא כלל דהא דאתר שמונה ימים קודם הרגל בעלה ממנו גזרת שלשים יום היינו דוקא היכא דנהג אבילות שבעה ימים אבל זה שלא נהג אבילות כי אם יום אחד לא אמרינן יום כפורים תבטל שלשים וחמהחי למה לא פירש הרב כך כי דבר זה פשוט ובסמוך פירש כענין זה הרב יום אחד לפני החג וחג ושמיני שלו הרי כאן כ"א יום דדוקא בהני אומרים דשמיני עלרת הרי כ"א יום אבל מת ברגל שלא נהג אבילות קודם הרגל לא הוי שמיני עלרת כי אם יום אחד למנין שלשים כך נראה לי ואיני יודע הבירור כך פירש הרב ופירש בהלכות גדולות דהשתא דאית לן תרי יומי אי שכיב ליה שיכבא ביום טוב ראשון לא ינהוג אבילות עד מולאי יום טוב שני (ימים) ואותו יום טוב שני עולה למנין שבעה ואי שכיב ביום שני ההוא יומא נוהג אבילות דכיון דיום טוב שני דרבנן אתי אבילות דאורייתא דיום ראשון דהוי מן התורה כדאמרינן בזבחים (די ק:) ומבטל יום שני דרבנן ואין נראה לר"י וגם אין נוהגין כלל ובמקום אחר פירשתי ":

ארא קרוביו. ירושלמי ובלבד קרובים הראוין להתאבל כהדא דרבי אבין דמך במועדא לא גמל ר' מנא חסדא אמר בתר מועדא ניעבדה ליה יקרא ואסיק חכם שמת הכל כקרוביו מברין עליו אלו ואלו נראה לי מכאן משמע שיש הבראה בלא אבילות ° כגון ברגל ולקמן (ד' כה:) אמר אפי' רבו שלמדו חכמה אינו יושב עליו אלא יום אחד וחמיהני אם כן נצטרך הבראה לשמועה רחוקה ולא מלינו ברבי חייא שעשו לו הבראה אלא קאמר לעיל (דף כ:) והולך כלי אחרי לבית המרחץ ושמא לענין הבראה החמירו משום כבוד החכם:

שנאמר בחג המצות ובחג השכועות ובחג הסוכות. מה חג המצות יש לה תשלומיו כל שבעה. שאם לא הקריב ביום ראשוז יש לו להקריב כל ימי החג. כד עצרת יש לה תשלומיו שבעה כחג המצות. הרי ז' לפני עצרת. שאצה בזה הוכנות ובחוד החברות החברות היה הוכנות ביל אחד החברות היה את היה ביל החברות החברות החברות החברות החברות את החברות שבנה, היה ארבעה עשר היום הריג מכו לו שלשים ומותר בתספורת. אדבריה רב פפא לרב אירה סבא ודרש יום אחד לפני ראש השנה וראש השנה היא שהיי בירוש לבי בפני עצמו והו כדי לחשב יום שמיני של שביב, והחב של בפני עצמו והו כדי לחשב יום שמיני של שביב, והחב של בפני עצמו והו כדי לחשב יום שמיני של חג הסוכות שבעת ימים לאבל למנין שלשים. מתני' אין קורעין ולא חולצין כתף, ולא מברין אלא קרובין של מת.